

ДОМАШНІЙ АРЕШТ ЯК ЗАПОБІЖНИЙ ЗАХІД У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ

Крайнюк В. Г.

*Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ
м. Дніпропетровськ, Україна*

У статті розглядаються поняття, суть, основні напрямки, підстави, а також проблемні питання застосування домашнього арешту як запобіжного заходу у кримінальному судочинстві.

Ключові слова: кримінальне провадження, процесуальний примус, запобіжні заходи, домашній арешт.

ВВЕДЕННЯ

Конституція України [1] визнала права і свободи людини найвищою соціальною цінністю. Для реалізації даного положення проводяться радикальні реформування в різних галузях права. Гуманізація кримінальної політики держави потягла за собою лібералізацію кримінально-процесуального закону. Кримінальний процесуальний кодекс України (далі – КПК України) [2] вніс суттєві зміни до існуючої системи заходів кримінально-процесуального примусу. Не оминули вони і таку важливу складову, як запобіжні заходи. Були виключені підписка про невиїзд, порука громадської організації або трудового колективу, нагляд командування військової частини. У свою чергу, з'явилися нові запобіжні заходи, що можуть бути застосовані під час кримінального провадження: особисте зобов'язання, домашній арешт. Для вітчизняного кримінального процесуального законодавства особливої уваги заслуговує домашній арешт.

Статут кримінального судочинства Російської імперії 1864 р. рекомендував використовувати домашній арешт для важкохворих людей і матерів, що годують, однак на практиці він застосовувався, як правило, у відношенні високопоставлених або заможних персон (так званої еліти). Серед найбільш відомих в'язнів цієї категорії були, наприклад, убивці Григорія Распутіна: Володимир Пуришкевич, Фелікс Юсупов і Дмитро Романов, які були відомими персонами не тільки в російських, але й закордонних колах.

Домашній арешт як запобіжний захід передбачався ст. 416 Статуту кримінального судочинства 1864 р [13]. У дореволюційній Росії такі науковці, як Вікторський С. І., Духовський М. В., Кістяковський А. Ф., Кузьмін-Караваєв В. Д., Люблінський П. І., Случевський В. К., Фойницький І. Я. зверталися до теми домашнього арешту, але їх дослідження обмежувались лише коментуванням окремих положень. У радянські часи та на пострадянському просторі до теоретичних і практичних питань застосування досліджуваного запобіжного заходу у своїх працях зверталось багато науков-

ців, серед яких Багаутдінов Ф. Н., Балтабаєв К. Т., Божьєв В. П., Булатов Б. Б., Єнікєєв З. Д., Зінатуллін З. З., Лупинська П. А., Мельніков П. Ю., Михайлов В. А., Овчінніков Ю. Г., Сергєєв В. І., Строгович М. С., Кучинська О. П.. Однак, незважаючи на значну кількість наукових публікацій, окремі питання застосування домашнього арешту залишаються недостатньо вирішеними, що, у свою чергу, може негативно позначитися на його застосуванні в Україні.

Законодавство багатьох держав світу передбачає застосування домашнього арешту як запобіжного заходу. Зокрема, він передбачений у таких країнах, як Білорусія, Казахстан, Латвія, Литва, Німеччина, Росія, Швеція та в багатьох інших. Однак практика його застосування в цілому, у порівнянні з іншими запобіжними заходами, є незначною, що призводить до деяких ускладнень. У зв'язку з цим Кучинська О. П. небезпідставно зауважує, що мова йде про досить «молоду» інституцію, яка потребує подальшої детальної розробки [6, с. 18]. У свою чергу, кримінально-процесуальне законодавство Киргизьської Республіки, Республіки Узбекистан не передбачає даного запобіжного заходу. Федеральні правила кримінального судочинства США також не передбачають домашнього арешту як запобіжного заходу, однак не виключається наявність такого запобіжного заходу у законодавстві окремих штатів.

1. ПОНЯТТЯ ТА ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ЗАСТОСУВАННЯ ДОМАШНЬОГО АРЕШТУ

Поняття домашнього арешту закріплене в ст. 181 КПК України, відповідно до якої домашній арешт полягає у забороні підозрюваному або обвинувачуваному залишати своє житло цілодобово або в певний час доби. При цьому людині не обов'язково цілодобово перебувати в чотирьох стінах: вона зможе ходити на роботу, і в магазин, а в мешканні перебувати, наприклад, у самий криміногенний час – із вечора до ранку. Детально ж режим арешту повинен бути прописаний ухвалою слідчого судді про застосування до підозрюваного запобіжного заходу у вигляді домашнього арешту.

Необхідно звернути увагу на те, що домашній арешт може застосовуватися ще й до осіб, підозрюваних у здійсненні злочинів, за які передбачене позбавлення волі (ч. 2 ст. 181 КПК). Цікавий факт, що це положення не містить обмежень, з чого можна зробити висновок, що до цієї категорії можуть потрапити особи, підозрювані в здійсненні особливо небезпечних злочинів. Однак не варто побоюватися, що це повинно торкнутися закоренілих злочинців, оскільки в кожному конкретному випадку суд приймає рішення, виходячи з конкретних обставин справи. І, як правило, останнє слово, як завжди, за суддею.

Визначаючи запобіжний захід у вигляді домашнього арешту, слідчий суддя, суд зобов'язаний керуватися статтею 178 УПК України, яка містить обставини, що враховуються при обранні запобіжного заходу. Причому у цьому випадку будуть брати до уваги і саму особистість злочинця, або підозрюваної особи, враховуючи її репутацію, соціальні зв'язки та ін. Наприклад, нелогічним представляється застосування домашнього арешту до особи, що підозрюється у вчиненні кримінального правопорушення по відношенню до своїх домашніх, близьких або ж до особи, що не має постійного місця проживання і т.д. Інша справа, наприклад, якщо людина з доброю репутацією та характеристиками вчинила що-небудь у запалі з ревнощів або злості, то вона може уникнути малоприємного проведення часу в стінах СІЗО.

Про обрання запобіжного заходу у вигляді домашнього арешту слідчий складає клопотання. Воно має бути вмотивованим та містити обставини, які б підтверджували неможливість обрання більш м'яких запобіжних заходів (ч. 1 ст. 184 КПК України). Тому при обранні даного запобіжного заходу мають бути обрані найбільш ефективні обмеження, які дійсно необхідні у кожному конкретному випадку та відповідати меті його застосування. Разом з тим підозрюваний, обвинувачений не може бути обмежений у праві користування телефонним зв'язку для виклику швидкої допомоги, працівників правоохоронних органів, аварійно-рятувальних служб у випадках виникнення надзвичайних ситуацій, а також для спілкування із слідчим та контролюючим органом. Також слід враховувати вік і стан здоров'я підозрюваного, обвинуваченого. Оскільки, із врахуванням цього місцем їх утримання під домашнім арештом може бути лікувальний заклад. Тому зазначення конкретних обмежень суд повинен мотивувати. Токійські правила, прийняті 14 грудня 1990. Резолюцією 45/110 Генеральної Асамблеї ООН, передбачають принцип мінімального втручання при застосуванні заходів, не пов'язаних з тюремним ув'язненням. Конкретні обмеження для підозрюваного (обвинуваченого) мають бути сформульовані в чіткій формі, і їх кількість за можливістю зводиться до мінімуму (п. 2.6, 12.2). У процесі застосування не пов'язаних з тюремним ув'язненням заходів повинно дотримуватися право обвинуваченого на особисте життя, а також право на особисте життя його сім'ї (п. 3. 11 Правил) [8].

В юридичній літературі існують різні погляди науковців щодо методів нагляду за підозрюваним, обвинуваченим при обранні запобіжного заходу у вигляді домашнього арешту. У цьому контексті найбільшої уваги заслуговує точка зору Овчиннікова Ю. Г., який вищезазначені методи поділяє на два види: а) без застосування спеціальних технічних засобів; б) із застосуванням технічних засобів. Зокрема, до способів контролю без застосування технічних засобів науковець відносить: а) раптові періодичні телефонні дзвінки або покладення обов'язку на «арештованого» телефонувати до органів досудового розслідування; б) перевірки за місцем проживання з правом безперешкодного входження до житлового приміщення; в) проведення слідчої дії – накладення арешту на поштові відправлення [9, с. 7]. Звертає на увагу те, що подібні методи контролю, передбачені ч. 5 ст. 181 КПК України.

Щодо застосування технічних засобів контролю за поведінкою підозрюваного, обвинуваченого, який перебуває під домашнім арештом, працівники органів внутрішніх справ України мають право використовувати електронні засоби контролю (ч. 5 ст. 181 КПК України). Так, відповідно до ч. 1 ст. 195 КПК України, застосування електронних засобів контролю полягає у закріпленні на тілі підозрюваного, обвинуваченого пристрою, який дає змогу відслідковувати та фіксувати його місцезнаходження. Міністерством внутрішніх справ України протягом трьох місяців з дня опублікування КПК України розроблене та прийняте положення про порядок застосування електронних засобів контролю [3]. В цьому контексті звертає на увагу і інше положення ч. 1 ст. 195 КПК України, що стосується обов'язку слідчого або працівника органу внутрішніх справ під розпис роз'яснити підозрюваному, обвинуваченому про наслідки зняття або неправомірного втручання в роботу електронного пристрою з метою ухилення від контролю. Однак чинне законодавство України з цього проводу ніякої відповідальності не передбачає.

Слід звернути увагу, що, відповідно до статті 181 КПК України, працівники органу внутрішніх справ з метою контролю за поведінкою підозрюваного, обвинуваченого, який перебуває під домашнім арештом, мають право з'являтися в житло цієї особи, вимагати надати усні чи письмові пояснення з питань, пов'язаних із виконанням покладених на неї зобов'язань, використовувати електронні засоби контролю. Як бачимо, мають право, але не зобов'язані, оскільки, як правило, домашній арешт застосовується до особи, до якої є певна довіра в тому, що вона поводитиметься пристойно. Застосовуючи електронні засоби контролю, працівники міліції в такий спосіб можуть контролювати місце знаходження підозрюваного, обвинуваченого, що, в свою чергу, позбавляє їх необхідності у відвідуванні такої особи за місцем проживання. Так і відбулося у випадку із колишнім ректором Податкової академії України Петром Мельником, який благополучно позбувся електронного браслета і втік з-під домашнього арешту.

Але якщо такий засіб електронного контролю все-таки застосований, то, відповідно до частини 6 статті 195 КПК України, відмова від його носіння, умисне зняття, пошкодження, або інше втручання в його роботу з метою ухилення від контролю, а рівно намагання вчинити зазначені дії, розцінюються як невиконання обов'язків, покладених ухвалою слідчого судді або суду на підозрюваного, обвинуваченого при обранні запобіжного заходу у вигляді домашнього арешту.

Статтею 393 Кримінального кодексу України передбачено відповідальність лише за втечу з місця позбавлення волі або з-під варти, вчинену особою, яка відбуває покарання у вигляді позбавлення волі або арешту чи перебуває в попередньому ув'язненні. Домашній арешт у період досудового розслідування чи судового провадження не розглядається як попереднє ув'язнення, і тому за втечу із-під домашнього арешту, за статтею 393 КК України, підозрюваний, обвинувачений дійсно не може нести відповідальність. Але це не означає, що можна безкарно не виконувати судові рішення. Згідно із частиною 1 статті 382 КК України, умисне невиконання вироку, рішення, ухвали, постанови суду, що набрали законної сили, або перешкоджання їх виконанню карається штрафом від п'ятисот до однієї тисячі неоподаткованих мінімумів доходів громадян або позбавленням волі на строк до трьох років. Умисне протиправне залишення того місця перебування, яке передбачено в ухвалі слідчого судді або суду про домашній арешт є умисним невиконанням судового рішення, і тому за нього треба нести кримінальну відповідальність. Вона неможлива лише в тому разі, коли буде встановлено, що особа не вчиняла того кримінально-карного діяння, за яке піддана домашньому арешту, або невинна в ньому, або запобіжний захід був обраний незаконно.

У постанові про домашній арешт суд буде вказувати територію, межі якої особа не має права порушувати, а браслет буде передавати сигнал, що повідомляє про порушення встановлених територіальних меж.

Слід зазначити, що ст. 181 КПК України встановлює і максимальний термін утримання під домашнім арештом – не більше шести місяців.

Суд же, застосовуючи домашній арешт, повинен керуватися обставинами, викладеними у ст. 150 КПК. В ухвалі судді про застосування домашнього арешту обов'язково повинно бути вказано орган чи посадову особу, на яку покладається здійснення нагляду за дотриманням обмежень чи заборон. Логічно стверджувати, що такий нагляд повинні здійснювати співробітники органів міліції, а саме дільничні інспектори.

Не применшуючи роль органів МВС, вважаємо, що такі думки є дещо помилковими. Все ж таки наглядати за особами, до яких застосовано домашній арешт, повинні співробітники державної виконавчої служби України. Саме їх необхідно наділити такими функціями, чітко розробити і закріпити їх права та обов'язки в українському законодавстві шляхом внесення до нього відповідних доповнень і змін. У структурі державної виконавчої служби необхідно створити спеціальні підрозділи, які б здійснювали контроль за виконанням цього запобіжного заходу.

2. СОЦІАЛЬНА ЗНАЧИМІСТЬ ТА ПРОБЛЕМИ ЗАСТОСУВАННЯ ДОМАШНЬОГО АРЕШТУ

За своїм характером, обсягом обмежень домашній арешт є певною мірою рівнозначним до обмеження волі. Він є другим за суворістю запобіжним заходом після взяття під варту, у зв'язку з тим, що має наступні обмеження: заборона виходу з житла повністю чи у певно визначений час; заборона телефонних переговорів, відправлення кореспонденції та використання засобів зв'язку; заборона спілкування з певним колом осіб та прийому будь-кого у себе вдома; застосування електронних засобів контролю та покладання обов'язку завжди мати їх при собі та забезпечувати роботу; покладання обов'язку відповідати на контрольні телефонні дзвінки чи інші сигнали контролю, телефонувати або особисто з'являтися у визначений час до органів міліції чи інших органів, що здійснюють нагляд за поведінкою обвинуваченого; встановлення спостереження за обвинуваченим або його житлом, а також охорона його житла чи відведеного йому для житла приміщення; інші подібні заходи, які забезпечують певну поведінку і не сувору ізоляцію від суспільства [5]. Отже, час, який особа провела під домашнім арештом, в разі її засудження до позбавлення волі, повинен зараховуватися в строк тримання під вартою. Тому введення такого запобіжного заходу, як домашній арешт, дасть можливість скоротити кількість людей, що знаходяться в слідчих ізоляторах приблизно на третину, скоротити витрати бюджету і держави на утримання цих людей, на оплату персоналу, який там працює, на утримання всіх цих будівель і споруд. Саме така економія Держбюджету надасть можливість закупити електронні браслети та інші необхідні прилади для слідкування за злочинцями.

А найголовніше те, що нарешті наша держава зможе поступово позбутися порушення права на свободу й особисту недоторканність закріпленого в статті 5 Європейської Конвенції. Так, Україна посіла 3-тє місце серед країн Ради Європи за кількістю рішень Європейського суду з прав людини, винесених за зверненнями проти неї у 2011, 2012 роках. За даними суду, найбільш часто в Україні порушується право на чесний суд, на захист власності, на ефективний правовий захист, на розгляд справи в розумні строки, а також право на свободу і безпеку [12].

Особливо позитивним було б застосування домашнього арешту відносно неповнолітніх осіб, що обвинувачуються у вчиненні злочинів. Адже ні для кого не є секретом, що їхнє перебування в ізоляторі тимчасового тримання чи в слідчому ізоляторі не тільки не має виховного впливу, а навпаки – калічить ще не сформовану дитячу психіку. А це може призвести, і призводить, до того, що неповнолітні, один раз випадково «спіткнувшись», стають на шлях злочинної діяльності.

Крім того, вважаємо за необхідне прийняти Закон України «Про домашній арешт», в якому чітко регламентувати порядок і умови застосування та здійснення такого

виду запобіжного заходу. В Законі повинні міститися чіткі вказівки про те, хто саме і яким чином повинен здійснювати нагляд за поведінкою особи, відданої під домашній арешт, як здійснювати нагляд за кореспонденцією, переговорами (в тому числі телефонними і за допомогою електронної пошти), особистими зустрічами певної особи. Цим Законом, звичайно ж, повинні бути гарантовані права та законні інтереси осіб, до яких буде застосовано запобіжний захід у вигляді домашнього арешту.

ВИСНОВОК

Відповідно до державної політики, направленої на гуманізацію кримінального процесуального та кримінального законодавства, виникає необхідність впровадження єдиних, наближених до європейських стандартів застосування заходів забезпечення кримінального провадження.

Домашній арешт застосовується в більшості європейських країн. Безпосередній аналіз практики кримінального судочинства зарубіжних країн дає підстави зробити висновки про вірність запровадження в КПК саме цього запобіжного заходу.

Аналіз статистики за 2011-2012 роки та перше півріччя 2013 року засвідчив, що запобіжний захід у вигляді тримання під вартою застосовувався щодо 35044 осіб, з них 27101 особи вчинила тяжкі та особливо тяжкі злочини. Виходить, що майже до 8000 осіб був застосований запобіжний захід у вигляді тримання під вартою, хоча вони вчинили злочини середньої тяжкості, але перешкоджали об'єктивному розслідуванню шляхом неявки до правоохоронного органу, фальсифікації доказів, впливу на учасників процесу тощо. У деяких випадках підозрювані (обвинувачені) змушені були «сидіти», оскільки не мали змоги підтвердити свою платоспроможність для обрання щодо них застави. А саме домашній арешт покликаний вирішити зазначені проблеми.

Сприяє домашній арешт також тому, що більшості осіб допоможе «не втратити себе в суспільстві» (дозволить деяким особам продовжувати працювати, забезпечувати себе та своїх рідних, підтримувати соціальні зв'язки тощо) [7].

Позитивним є також те, що чинний КПК України чітко встановлює строки можливого застосування домашнього арешту – 2 місяці, при особливій необхідності, пов'язаній зі складністю кримінального провадження, може бути продовжений до 6 місяців, але зазначений строк є граничним. Зазначене стимулює правоохоронні органи в стислі строки завершити досудове розслідування. А чинний КПК України не обмежує строки досудового розслідування.

Таким чином, домашній арешт – більш гуманний запобіжний захід порівняно з триманням під вартою, його запровадження є прогресивним для українського законодавства. Зважаючи на підвищену увагу з боку міжнародної спільноти до цих питань, рішень Європейського суду з прав людини щодо допущених в Україні порушень при взятті осіб під варту та їх подальшому триманні, зазначена тема втратила гостроту і нагальність після появи нового запобіжного заходу – домашнього арешту.

Список літератури:

1. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13.04.2012 № 4651-VI // Голос України. – 19.05.2012. – № 90-91.
3. Про затвердження Положення про порядок застосування електронних засобів контролю : Наказ МВС України від 09.08.2012 № 696 // Режим доступу. – [Електронний ресурс] : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/z1503-12>.

4. Безлепкин Б. Т. Комментарий к Уголовно-процессуальному кодексу Российской Федерации (постатейный) / Б. Т. Безлепкин. – [2-е изд.]. – М. : Велби, 2003. – 776 с.
5. Вместо СИЗО – домашний арест. В Украине не прекращаются дебаты по поводу нового Уголовно-процессуального кодекса // Режим доступа. – [Электронный ресурс] : <http://www.objectiv.tv/210112/65597.html>.
6. Кучинська О. П. Домашній арешт як запобіжний захід в кримінально-процесуальному законодавстві / О. П. Кубинська // Адвокат. – 2010. – № 7 (118). – С. 17-19.
7. Мельников В. Ю. Проблемы применения домашнего ареста как меры пресечения / В. Ю. Мельников // Журнал российского права. – 2007. – № 3. – С. 72-82.
8. Минимальные стандартные правила Организации Объединенных наций в отношении мер, не связанных с тюремным заключением (Токийские правила) : Резолюция Ген. Ассамблеи ООН от 14.12.1990 № 45/110 // Режим доступа. – [Электронный ресурс] : <http://ukrprison.org.ua/index.php?id=120323689>.
9. Овчинников Ю. Г. Домашний арест как мера пресечения в уголовном процессе : автореф. дис. на соискание учёной степени канд. юрид. наук : спец. 12.00.09 «Уголовный процесс, криминалистика и судебная экспертиза; оперативно-розыскная деятельность» / Ю. Г. Овчинников. – Омск, 2006. – 22 с.
10. Уголовно-процессуальный кодекс Российской Федерации : Закон Российской Федерации от 18.12.2001 № 174-ФЗ // Режим доступа. – [Электронный ресурс] : <http://www.up-kodeks>.
11. Уголовно-процессуальный кодекс Республики Беларусь : Закон Республики Беларусь от 16.07.1999 № 295-3 // Режим доступа. – [Электронный ресурс] : <http://www.pravo.by/webnpa/text.asp?RN=НК9900295>.
12. Украина – третья по количеству обращений в Европейский суд по правам человека // Режим доступа. – [Электронный ресурс] : <http://focus.ua/society/217569/>.
13. Устав уголовного судопроизводства. Систематический комментарий / [А. О. Кони, В. К. Слущевский и др.] ; под общей ред. проф. М. Н. Гернета. – М. : Изд. М. М. Зива ; Т-во Типографии А. И. Мамонтова, 1914. – Вып. III. – 944 с.

Крайнюк В. Г. Домашний арест как мера пресечения в уголовном производстве / В. Г. Крайнюк // Ученые записки Таврического национального университета имени В. И. Вернадского. Серия: Юридические науки. – 2013. – Т. 26 (65). № 2-1. – Ч. 2. – С. 317-324.

В статье рассматриваются понятие, суть, основные направления, основания а также проблемные вопросы применения домашнего ареста как меры пресечения в уголовном судопроизводстве.

Ключевые слова: уголовное производство, процессуальное принуждение, меры пресечения, домашний арест.

HOUSE ARREST AS MEASURE OF RESTRAINT IN CRIMINAL PRODUCTION

Krainuk V. H.

*Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs
Dnipropetrovsk, Ukraine*

The article deals with the notion of essence, main, reason and problem areas use house arrest as a preventive measure in criminal proceedings. The article investigates reasons, goals, challenges and features of pretrial release conditions – house arrest. The author of the selected range of subjects, which can be used to house arrest and subject to the preventive measure of house arrest: Making investigator, prosecutor information in the Unified Register of pre-trial investigation, the presence of procedural issued subject to which elected a precaution, the presence of grounds elected house arrest, due process of requesting selection of house arrest. The article covers also such condition that the house arrest as the availability of housing in the suspect, accused, an indication in the decision to use house arrest exact address housing that it is forbidden to leave, setting limits to the suspect, the accused, the availability of competent authority charged with the required Connection to monitor compliance with house arrest, as well as a technical process specified control. The author reveals the essence of a preventive measure – house arrest in practice by analyzing statistics on the use of this preventive measure both in Ukraine and in countries near and far abroad. House arrest is used in most European countries. Direct analysis of criminal justice practices of foreign countries leads to the conclusion about the correctness of the introduction of the CCP of this preventive measure. The article refers full description of the concept

of house arrest in the context of other safeguards established by law. In the same respect given positive and negative aspects of the use of house arrest in practice. House arrest – a more humane precaution compared to detention, it is a progressive introduction to Ukrainian legislation. Considering the increased attention from the international community to these issues, the European Court of Human Rights on the violations committed in Ukraine in detention, said the theme of lost sharpness and urgency after the emergence of a new preventive measure – house arrest. The author points out the shortcomings of the current Criminal – Procedural Code of Ukraine to regulate this issue and proposes appropriate amendments.

Key words: criminal proceedings, procedural coercion, precautions house arrest.

Spysok literatury:

1. Konstytucija Ukrai'ny : Zakon Ukrai'ny vid 28.06.1996 № 254k/96-VR // Vidomosti Verhovnoi' Rady Ukrai'ny. – 1996. – № 30. – St. 141.
2. Kryminal'nyj procesual'nyj kodeks Ukrai'ny : Zakon Ukrai'ny vid 13.04.2012 № 4651-VI // Golos Ukrai'ny. – 19.05.2012. – № 90-91.
3. Pro zatverdzhennja Polozhennja pro porjadok zastosuvannja elektron-nyh zasobiv kontrolju : Nakaz MVS Ukrai'ny vid 09.08.2012 № 696 // Rezhym dostupu. – [Elektronnyj resurs] : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/z1503-12>.
4. Bezlepkin B. T. Kommentarij k Ugolovno-processual'nomu kodeksu Rossijskoj Federacii (postatejnyj) / B. T. Bezlepkin. – [2-e izd.]. – M. : Velbi, 2003. – 776 s.
5. Vmesto SIZO – domashnij arest. V Ukraine ne prekrashhajutsja de-baty po povodu novogo Ugolovno-processual'nogo kodeksa // Rezhim dostupu. – [Elektronnyj resurs] : <http://www.objectiv.tv/210112/65597.html>.
6. Kuchyns'ka O. P. Domashnij arest jak zapobizhnyj zahid v kryminal'-no-processual'nomu zakonodavstvi / O. P. Kubyns'ka // Advokat. – 2010. – № 7 (118). – S. 17-19.
7. Mel'nikov V. Ju. Problemy primenenija domashnego aresta kak me-ry presechenija / V. Ju. Mel'nikov // Zhurnal rossijskogo prava. – 2007. – № 3. – S. 72-82.
8. Minimal'nye standartnye pravila Organizacii Ob#edinennyh nacij v otnoshenii mer, ne svjazannyh s tjuremnyj zakljucheniem (Tokijskie pravila) : Rezolucija Gen. Assamblei OON ot 14.12.1990 № 45/110 // Rezhim dostupa. – [Elektronnyj resurs] : <http://ukrprison.org.ua/index.php?id=120323689>.
9. Ovchinnikov Ju. G. Domashnij arest kak mera presechenija v ugolov-nom processe : avtoref. dis. na soiskanie uchjonoj stepeni kand. jurid. nauk : spec. 12.00.09 «Ugolovnyj process, kriminalistika i sudebnaja jekspertiza; operativno-rozysknaja dejatel'nost'» / Ju. G. Ovchinnikov. – Omsk, 2006. – 22 s.
10. Ugolovno-processual'nyj kodeks Rossijskoj Federacii : Zakon Rossijskoj Federacii ot 18.12.2001 № 174-F3 // Rezhim dostupa. – [Elektronnyj resurs] : <http://www.up-kodeks>.
11. Ugolovno-processual'nyj kodeks Respubliki Belarus' : Zakon Respubliki Belarus' ot 16.07.1999 № 295-Z // Rezhim dostupa. – [Elektronnyj resurs] : <http://www.pravo.by/webnpa/text.asp?RN=HK9900295>.
12. Ukraina – tret'ja po kolichestvu obrashhenij v Evropejskij sud po pravam cheloveka // Rezhim dostupu. – [Elektronnyj resurs] : <http://focus.ua/society/217569/>.
13. Ustav ugolovnogo sudoproizvodstva. Sistemateskij kommentarij / [A. O. Koni, V. K. Sluchevskij i dr.] ; pod obshhej red. prof. M. N. Ger-neta. – M. : Izd. M. M. Ziva ; T-vo Tipografii A. I. Mamontova, 1914. – Vyp. III. – 944 s.